

Súd: Okresný súd Malacky
Spisová značka: 9Ps/28/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1623201577
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kurnotová
ECLI: ECLI:SK:OSMA:2023:1623201577.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Malacky, sudkyňou JUDr. Janou Kurnotovou, v konaní o spôsobilosti na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom obec Báhoň, C. B. D. sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Kaštieľ, Hlavná 13, Stupava, zastúpeného procesným opatrovníkom obcou Báhoň, o návrhu opatrovníka mesta Stupava na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Malacky, takto

rozhodol:

Súd mení rozsudok Okresného súdu Bratislava - vidiek, sp. zn. 7No 853/85 zo dňa 17.04.1985 tak, že obmedzuje A. B., nar. XX.XX.XXXX, v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý:

- nakladať so svojim hnutelným a nehnuteľným majetkom, uzatvárať zmluvy týkajúce sa preberania akýchkoľvek záväzkov či zmluvy zaväzujúce k majetkovým a nemajetkovým plneniam alebo vykonávať takéto jednostranné právne úkony s výnimkou disponovania a nakladania s finančnou hotovosťou neprevyšujúcou 15,- Eur týždenne,
- vykonávať úkony vo vzťahu k orgánom verejnej moci, finančným a iným inštitúciám a organizáciám,
- rozhodovať vo veciach zdravotnej starostlivosti o svoju osobu,
- rozhodovať o svojom umiestnení v zariadení zdravotnej starostlivosti alebo sociálnej starostlivosti a o mieste svojho bydliska,
- udeľovať plnomocenstvá a preberať doručované zásielky.

Súd ponecháva obmedzenému v spôsobilosti na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX opatrovníka mesto Stupava, ktorý je oprávnený a povinný zastupovať ho v rozsahu obmedzenia jeho spôsobilosti na právne úkony.

Opatrovník je povinný podávať súdu správy o obmedzenom v spôsobilosti na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX, týkajúce sa jeho zdravotného stavu, miesta jeho pobytu, nakladania s jeho majetkom a akýchkoľvek iných podstatných vecí, a to 2-krát ročne vždy k 30.06. a 31.12. každého kalendárneho roka.

Týmto rozsudkom sa mení uznesenie Okresného súdu Malacky, č.k. 9Ps/15/2022-27 zo dňa 13.10.2022 vo výroku o rozsahu opatrovníckych práv a povinností opatrovníka.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Súd štátu náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ – opatrovník pozbaveného v spôsobilosti na právne úkony sa návrhom doručeným súdu dňa 14.07.2023 domáhal zmeny rozhodnutia, ktorým bol A. B. (ďalej aj ako „vyšetrovaný“) pozbavený

spôsobilosti na právne úkony. Návrh odôvodnil tým, že rozsudkom č.k. 7No 853/85 zo dňa 17.04.1985 pozbavil Okresný súd Bratislava - vidiek A. B. spôsobilosti na právne úkony. Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z posudku znalca z odvetvia psychiatrie, podľa ktorého vyšetovaný trpí na oligofréniu, slabomyseľnosť v stupni imbecility. Znalec v posudku konštatoval, že posudzovaný nie je schopný vo svojom mene vykonávať žiadne právne úkony. Mesto Stupava ako súdom ustanovený opatrovník vyšetovaného, ktorý má vykonávať túto funkciu v prvom rade v jeho záujme, až následne v záujme verejnom, dospelo k záveru o potrebe zmeny predmetného rozsudku, a to vzhľadom na dobu, ktorá uplynula od vydania prvotného rozsudku o spôsobilosti na právne úkony, ale najmä vzhľadom na zmenu právnej úpravy, ktorá už pozbavenie spôsobilosti na právne úkony neumožňuje. Opatrovník je toho názoru, že zdravotný stav vyšetovaného mu umožňuje vykonávať minimálne nevyhnutné právne úkony, napr. nakladať s peňažnými prostriedkami do výšky 40 Eur mesačne. Vyšetovanému sú aj toho času poskytované finančné prostriedky vo výške 10,- Eur týždenne ako vreckové, s ktorými si sám hospodári. Navrhovateľ preto navrhuje opätovne preskúmať zdravotný stav vyšetovaného ustanoveným znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie, za účelom zistenia, či tento aj naďalej trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, a následne posúdiť, ako táto porucha ovplyvňuje celkové konanie opatrovanca v jeho spoločenskom styku s okolím, s prihliadnutím na jeho osobné, rodinné, majetkové, zárobkové a iné pomery. K podaniu predmetného návrhu vedie aj skutočnosť, že oprávnenia opatrovníka sú v uznesení č.k. 9Ps/15/2022-27 zo dňa 13.10.2022, ktorým súd z funkcie opatrovníka nesvojprávneho odvolal obec Báhoň a do tejto funkcie ustanovil mesto Stupava, obmedzené iba na zastupovanie nesvojprávneho pred orgánmi štátnej správy a samosprávy, správu jeho majetku, rozhodovanie o mieste jeho pobytu, rozhodovanie vo veciach zdravotnej starostlivosti a o umiestnení v zariadení sociálnej starostlivosti. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že na úkony, ktoré nespádajú pod tento pozitívny výpočet oprávnení opatrovníka, nie je oprávnená žiadna osoba. Preto zmena rozsudku v spojení s uznesením je predovšetkým v záujme opatrovanca a je nevyhnutná.

2. Súd sa oboznámil s návrhom, vyjadreniami účastníkov a vykonal dokazovanie výsluchom vyšetovaného a účastníkov, obsahom pripojeného opatrovanského spisu a ďalšími listinnými dôkazmi založenými v spise a nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctva a farmácia, odvetvie psychiatria, ktorého po podaní písomného znaleckého posudku vypočul, z čoho zistil nasledovný skutkový a právny stav.

3. Zo spisovej dokumentácie vedenej tunajším súdom súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava - vidiek, sp. zn. 7No 853/85 zo dňa 17.04.1985 bol vyšetovaný pozbavený spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu. Podľa znaleckého posudku, ktorý podal ustanovený znalec z odvetvia psychiatrie MUDr. Milan Šimoni, vyšetovaný v čase rozhodovania o pozbavení trpel slabomyseľnosťou, oligofréniou v stupni imbecility. Išlo o trvalý stav, liečbou neovplyvniteľný, nevyliciteľný. Znalec konštatoval, že vyšetovaný nie je schopný robiť žiadne právne úkony ani si vybavovať svoje záležitosti. Uznesením č.k. 9Ps/15/2022-27 zo dňa 13.10.2022 Okresný súd Malacky zmenil uznesenie Okresného súdu Komárno č.k. 12Ps/3/2019-14 zo dňa 12.03.2019 tak, že z funkcie opatrovníka nesvojprávneho odvolal obec Báhoň a do tejto funkcie ustanovil mesto Stupava.

4. Zo znaleckého posudku súdneho znalca MUDr. Jaroslavy Struňákovéj, MPH č. 43/2023 zo dňa 27.10.2023 súd zistil, že vyšetovaný bol obvinený za trestný čin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona a v rámci trestného konania bol vyšetrený súdnymi znalcami - MUDr. Oľgou Jamborovou, znalkyňou z odboru psychiater – sexuológ a MUDr. Elenou Žigovou, psychiatrickou, ktoré konštatovali, že vyšetovaný má od detstva v zdravotných záznamoch vedenú mentálnu retardáciu. V dospelosti bol opakovane hospitalizovaný na psychiatrii, liečený aj ambulantne, a to pre poruchy správania s exepanzivitou, heteroagresivitou, opätovne sexuálnou deliberáciou a sexuálne násillné správanie voči spoluobyvateľom DSS. Znalkyne sa nestotožnili zo záverom znaleckého posudku MUDr. Milana Šimoniho, podľa nich je inteligencia vyšetovaného životným učením a skúsenosťami v pásme ľahkej až strednej debility (ľahký stupeň mentálnej retardácie). Sexuologické vyšetrenie v rámci trestného konania konštatuje u vyšetovaného hypersexualitu, teda zvýšenie sexuálneho pudenia na báze mentálnej retardácie osobnosti. Vyšetovaný sa na základe súdneho rozhodnutia podrobil výkonu ochranného ústavného psychiatrického liečenia. Absolvovaním liečby psychofarmakmi sa stav vyšetovaného stabilizoval a bol na základe súdneho rozhodnutia prepustený do ambulantnej psychiatrickej starostlivosti. Znalkyňa MUDr. Jaroslava Struňáková v podanom znaleckom posudku konštatovala, že imbecilita vyšetovaného (stredná duševná zaostalosť), ktorá bola diagnostikovaná v pôvodom znaleckom posudku vypracovávanom na účely konania o pozbavení

spôsobilosti, nezodpovedá skutočnosti. Podľa znalkyne je vyšetovaný duševne zaostalý ale zaostalosť je v pásme ľahkej duševnej zaostalosti jej ľahkého až stredného stupňa. V závere znaleckého posudku v odpovediach na položené otázky znalkyňa uviedla, že navrhovateľ naďalej trpí duševnou poruchou, ide u neho o duševnú zaostalosť ľahkého stupňa – jej ľahký až stredný stupeň, jedná sa o ochorenie trvalého charakteru, liečbou neovplyvniteľné. Znalkyňa konštatovala, že zdravotný stav vyšetovaného sa od rozhodnutia Okresného súdu Bratislava - vidiek, sp. zn. 7No 853/85 zo dňa 17.04.1985 nezmenil - nezlepšil, prognóza ďalšieho vývoja duševnej poruchy je nepriaznivá, porucha nie je liečbou ovplyvniteľná, je trvalá, liečbou sa riešia len výkyvy v zdravotnom stave. Ďalej uviedla, že vyšetovaný nie je schopný robiť právne relevantné úkony, nie je schopný rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, nie je schopný nakladať so svojim majetkom s výnimkou vreckového maximálne do výšky 50-100 Eur mesačne. Vyšetovaný nie je v stave dostatočne porozumieť zmyslu a významu konania a pochopiť význam rozhodnutia. Pri výsluchu znalkyňa zotrvala na záveroch svojho znaleckého posudku. Uviedla, že vyšetovaný je už od detstva umiestňovaný v zariadeniach, nie je schopný samostatného fungovania. Nejedná sa však o imbecilitu, ide o ľahkú duševnú zaostalosť s poruchami správania, ide o stav trvalý. U posudzovaného sa môžu vyskytovať rozlady, mrzutosť až agresivita. Nastavená liečba zmiernuje tieto prejavy ako aj poruchy správania v súvislosti so sexuálnym násilím, ktorého sa dopúšťal.

5. Vyšetovaný sa na pojednávaní vyjadril, že súhlasí s tým, aby bol predchádzajúci rozsudok o jeho pozbavení spôsobilosti zmenený na obmedzenie. Žiadal, aby mu bolo umožnené disponovať týždenne so sumou 15 Eur. Pri výsluchu ďalej uviedol, že bol hospitalizovaný naposledy v roku 2015. Raz za mesiac chodí k psychiatrovi, lieky užíva. Jeho rodičia už nežijú, má bratranca, ale nie sú v pravidelnom kontakte. V DSS Stupava je od roku 2022. V zariadení MEREMA alebo v Komárne sa cítil lepšie, bolo tam veselšie, lepší program, preto by chcel zariadenie zmeniť a vrátiť sa do zariadenia MEREMA. Ďalej vypovedal, že si na mesto chodí po vreckové 10 Eur. Kупuje si za to napríklad nápoje, tabak alebo oblečenie, alkohol nie. V zariadení ešte dostáva z dôchodku 58 Eur na lieky a iné potrebné veci.

6. Podľa správy opatrovníka mesta Stupava zo dňa 19.12.2023 z pripojeného spisu 9Ps/15/2022, vyšetovaný je klientom DSS a ZpS Kaštieľ v Stupave. Je mu zabezpečené poskytovanie sociálnej služby celoročnou pobytovou formou, t.j. má zabezpečené ubytovanie, stravovanie podľa odporúčania lekára a je mu poskytovaná pomoc inou fyzickou osobou pri úkonoch starostlivosti podľa prílohy č. 3 zákona o soc. službách. Spolu so sociálnym pracovníkom zariadenia si zabezpečuje nákupy hygienických potrieb, ošatenia, obuvi i bežné nákupy (sladkosti, minerálky, tabak ai.) a v rozsahu rozsudku si hospodári s peniazmi sám. Raz týždenne je mu v pokladni mesta Stupava vyplácaná suma 10 Eur, z jeho osobného účtu, ktorý mu zriadilo opatrovník v Poštovej banke. Na tento účet mu chodí zo sociálnej poisťovne dôchodok a trvalým príkazom sa mu uhrádza pobyt v zariadení. Jeho dôchodok je využívaný v jeho prospech a všetky poplatky za pobyt v DSS má uhradené. Stav účtu vedenom v DSS Kaštieľ je k 15.12.2023 vo výške 132,88 Eur. Zdravotný stav menovaného je nezmenený.

7. Navrhovateľ – opatrovník vyšetovaného pri výsluchu uviedol, že od podania poslednej správy o vyšetovanom sa v zásade nič nezmenilo. Vyšetovaný si naďalej chodí týždenne po vreckové vo výške 10 Eur do pokladne mesta. Sú dohodnutí na stredy, ale chodí aj častejšie. Z dôchodku sa vyšetovanému hradí zariadenie a ďalšie potreby ako lieky. Vreckové je mu vyplácané z jeho úspor, ktoré nadobudol z dedičstva. Vyšetovaný chcel vyššiu sumu, avšak snažili sa mu vysvetliť, že úspory sa mu míňajú. Vreckové 15 Eur týždenne považoval opatrovník za akceptovateľný kompromis. Čo sa týka brigády alebo práce vyšetovaného, s tým by mohol byť podľa opatrovníka problém, nakoľko vyšetovaný sa niekedy správa agresívne. Stalo sa, že ho z mestského úradu musela odvieť polícia.

8. Procesný opatrovník vyšetovaného sa na pojednávaní vyjadril, že s návrhom súhlasí.

9. Prokurátor uviedol, že s návrhom súhlasí, považoval za akceptovateľné, aby vyšetovaný disponoval sumou 15 Eur týždenne, ako žiada.

10. Podľa ust. § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

11. Podľa ust. § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

12. Podľa ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

13. Podľa ust. § 231 Civilného mimosporového poriadku, v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony ,b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

14. Podľa ust. § 239 Civilného mimosporového poriadku, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

15. Podľa § 243 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, súd vylúčne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná.

16. Podľa § 243 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne.

17. Podľa § 244 Civilného mimosporového poriadku, súd v konaní ustanoví a vylúčne znalca.

18. Podľa ust. § 248 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

19. Podľa ust. § 248 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

20. Podľa ust. § 272 Civilného mimosporového poriadku, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

21. Podľa ust. § 274 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

22. Podľa § 275 Civilného mimosporového poriadku, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

23. Podľa § 277 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.

24. Moderné právne úpravy, ako aj rozhodnutia európskych súdnych autorít, v snahe o zachovanie relevantného a rovného postavenia osôb so zdravotným postihnutím, netolerujú možnosť úplného pozbavenia fyzickej osoby spôsobilosti na právne úkony. S účinnosťou od 1.7.2016 prijatím nových procesných kódexov už nie je možné osobu pozbaviť spôsobilosti na právne úkony. V zmysle ustanovení Civilného mimosporového poriadku súd môže rozhodnúť len o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, zmene obmedzenia alebo o navrátení spôsobilosti na právne úkony. Pozbavovanie spôsobilosti na právne úkony je v rozpore s ľudskoprávnymi štandardami. Táto zmena bola zrealizovaná v súvislosti s pristúpením Slovenskej republiky k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím zo dňa 13. decembra 2006 (ďalej aj len „Dohovor“) a tiež v súvislosti s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá vychádza z tézy, že zásah do spôsobilosti na právne úkony má prebiehať formou ochrany osoby, ktorej sa týka a že osobu nie je možné zbaviť spôsobilosti konať v bežných veciach každodenného života. Článok 12 bod 4. Dohovoru upravuje povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby všetky opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony poskytovali primerané a účinné

záruky s cieľom zabrániť zneužitiu v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv. Tieto záruky zabezpečia, aby opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony rešpektovali práva, vôľu a preferencie danej osoby, aby zabráňovali konfliktu záujmov a nenáležitému ovplyvňovaniu, aby boli primerané a prispôsobené situácii danej osoby, aby sa uplatňovali čo najkratšie a aby podliehali pravidelnej kontrole zo strany príslušného, nezávislého a nestranného orgánu alebo súdu. Tieto záruky musia byť primerané tomu, do akej miery uvedené opatrenia ovplyvňujú práva a záujmy danej osoby.

25. Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že v konaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa súd musí zamerať predovšetkým na zistenie duševného stavu osoby, ktorej sa konanie bezprostredne týka, teda či táto osoba je skutočne postihnutá duševnou poruchou a či táto porucha dosahuje intenzitu predpokladanú ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Ide o otázku skutkovú, pri riešení ktorej súd musí spolupracovať so znalcami lekármi, prípadne s príslušnými zdravotníckymi ústavmi. Ďalším predpokladom rozhodnutia súdu v tomto konaní je zistenie či duševnou chorobou postihnutá osoba je alebo nie je schopná z tohto dôvodu si sama obstarávať svoje veci. Pri riešení tejto otázky súd vychádza zo skutkových zistení urobených na základe posudku znalcov lekárov v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania (R 6/1964).

26. K inštitútu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony treba zdôrazniť, že jeho zákonná úprava a doterajšia prax súdov je determinovaná ústavným a medzinárodnoprávnym rozmerom, ktorý je pre rozhodovaciu činnosť všeobecných (vnútroštátnych) súdov podstatným, keďže pri interpretácii ustanovenia § 10 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer obmedzovania spôsobilosti na právne úkony, ktorým je predovšetkým rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby (človeka). V medziach ústavného významu práv človeka pri ich obmedzení sa ex constitutione primárne sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Nie je prípustné, aby v týchto prípadoch došlo k preferovaniu verejného záujmu a záujmu tretích osôb na úkor záujmu dotknutej osoby. K obmedzeniu človeka v spôsobilosti na právne úkony možno pristúpiť až vtedy, ak sa vyčerpali všetky – menej represívne prostriedky, opatrenia (napr. trestného, priestupkového, či administratívneho práva) alebo, ak už sa iné obmedzenia nedajú použiť (resp. sa stali neúčinnými). Z uvedeného potom vyplýva, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony prichádza do úvahy až vtedy, ak je použitie iných prostriedkov vylúčené alebo je zjavné, že ich účinnosť nebude mať žiaden dopad na postihnutú osobu. Tieto skutočnosti je povinný skúmať súd ex offa, teda aj vtedy, ak to účastník konania nenavrhuje. Inak povedané, dôvod pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony obostojí vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony. Samotné zistenie, že človek trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodnou (čo je predovšetkým otázka pre odborného znalca), na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nestačí. Zodpovedať túto otázku iba na základe znaleckého posudku spravidla nebude možné bez toho, aby súd zároveň nevykonával aj ďalšie (navrhované, resp. ex offa) dokazovanie a toto náležite aj vyhodnotil. Súd preto v konaní o spôsobilosti na právne úkony musí vykonať aj iné dôkazy (a to najmä výsluch postihovaného človeka, ak je možný) a dôkazy smerujúce k posúdeniu jeho mnohovrstevných sociálnych a právnych interakcií (vzťah medzi postihovanou osobou a inými osobami) a pod. Potrebné je posudzovať schopnosť uskutočňovať právne úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia v ktorom existuje. Iba súhrnným hodnotením všetkých týchto okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony (porovnaj nález Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS313/2015 zo dňa 28.11.2012, tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8 Cdo 276/2014 zo dňa 8.10.2014). Znalecký posudok je v takom konaní síce závažným dôkazom, nesmie však byť dôkazom jediným a nemôže nahrádzať nedostatok skutkových zistení. Znalecký posudok musí súd navyše hodnotiť, nie preberať doslovne, a to vrátane tvrdení, že vyšetrovaný nie je schopný chápať význam súdneho konania alebo súdneho rozhodnutia (porovnaj nález Ústavného súdu ČR sp.zn. II.ÚS 194/11 zo dňa 22.11.2012).

27. Konaním o spôsobilosti na právne úkony možno výrazne a závažným spôsobom zasiahnuť do prirodzených práv človeka, v demokratickej spoločnosti sú preto kladené zvýšené požiadavky na súdy, aby starostlivo, zodpovedne, precízne a spravodlivo chránili hodnoty, aké reprezentujú podstatu ľudskej bytosti - jej slobodu. Výkon súdnej činnosti sa musí vyvarovať takým interpretačným a aplikačným postupom, následkom ktorých by mohlo dôjsť k neodôvodnenému (svojoľnému) obmedzeniu, či dokonca k popretiu uvedených práv človeka. Tejto kvalitatívnej požiadavke sa musí podriaďiť celé súdne konanie o spôsobilosti k právnym úkonom. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8 Cdo 276/2014 zo dňa 8.10.2014).

28. Súd vychádzal zo všetkých pre vec podstatných skutkových zistení a na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh opatrovníka je dôvodný. Vzhľadom k tomu, že vyšetovaný bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava - vidiek, sp. zn. 7No 853/85 zo dňa 17.04.1985 pozbavený v spôsobilosti na právne úkony, čo je toho času v rozpore s ust. § 231 Civilného mimosporového poriadku, ako aj článku 12 bodu 4. Dohovoru Organizácie spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím, súd rozhodol o zmene predmetného rozsudku Okresného súdu Bratislava - vidiek, sp. zn. 7No 853/85 zo dňa 17.04.1985 a vyšetovaného vo vymedzenom rozsahu obmedzil v spôsobilosti na právne úkony, čím došlo k čiastočnému navráteniu jeho spôsobilosti na právne úkony.

29. Zo znaleckého posudku vyplýva, že u vyšetovaného nedošlo k zlepšeniu jeho zdravotného stavu, naďalej trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná – mentálnou retardáciou ľahkého stupňa – jej ľahký až stredný stupeň, čo ho robí nespôsobilým na vykonávanie niektorých právnych úkonov. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že vyšetovaný nie je schopný samostatného sociálneho fungovania a nedokáže si sám obstarávať svoje záležitosti. S poukazom na vyššie uvedenú zmenu právnej úpravy bolo nevyhnutné zmeniť rozhodnutie o pozbavení vyšetovaného v spôsobilosti na právne úkony, a preto súd vyšetovaného obmedzil v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ako vymedzil vo výroku rozsudku. Rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony má poskytnúť ochranu vyšetovanému. Je v záujme vyšetovaného, aby nakladanie s majetkom ako hnutelným tak i nehnuteľným ako aj spravovanie jeho ďalších záležitostí bolo pod dozorom ustanoveného opatrovníka a súdu. Je potrebné na ochranu života a zdravia vyšetovaného, aby za neho opatrovník vykonával úkony voči zdravotníckym zariadeniam, ako aj vo vzťahu k jeho umiestneniu v zariadení sociálnej starostlivosti a zmene miesta jeho bydliska. Súd ponechal vyšetovanému možnosť disponovať s finančnou hotovosťou 15 Eur týždenne, a to s poukazom na závery znaleckého posudku zohľadňujúc požiadavku rešpektovania ľudskej dôstojnosti (ÚS SR sp.zn I. ÚS 313/2012-52). Vo výroku rozsudku súd určil rozsah obmedzenia s poukazom na ust. § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka a ust. § 248 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku.

30. Súd zároveň ponechal vyšetovanému opatrovníka, ktorý mu bol naposledy súdom ustanovený, a to mesto Stupava ako tzv. verejného opatrovníka, keďže tu naďalej nie je žiaden príbuzný ani iná osoba, ktorú by súd mohol do tejto funkcie ustanoviť. Ustanovený opatrovník bude za opatrovanca ako osobu obmedzenú v spôsobilosti na právne úkony konať v rozsahu jej obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. Výkon funkcie opatrovníka bude pod dohľadom súdu a na tento účel súd uložil opatrovníkovi povinnosť podávať súdu správy o obmedzenom v spôsobilosti na právne úkony vždy k 30.06. a 31.12. každého roka.

31. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 251 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, v zmysle ktorého trovy dôkazov v konaní o spôsobilosti na právne úkony platí štát, preto mu ich náhradu nepriznal a ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Malacky, písomne v 3 vyhotoveniach.

Odvolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.